

การประกาศทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา 5

ลักษณะและขอบเขตของงาน

กองการเงินและบัญชีโดยฝ่ายผลประโยชน์และเงินกองทุน และกองกฎหมายและที่ดิน โดยกลุ่มงานกฎหมายมีหน้าที่ในการพิจารณาตรวจสอบและเสนอเรื่องการประกาศทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา 5 และออกกฎกระทรวงเพื่อเรียกเก็บค่าชลประทานตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติ

การชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 เพื่อกำหนดเขตและท้องที่ในการจัดเก็บค่าชลประทาน

จากผู้น้ำในทางน้ำชลประทาน โดยค่าชลประทานที่เก็บได้ให้นำส่งเข้าบัญชีทุนหมุนเวียนเพื่อการชลประทาน พร้อมทั้งมีหน้าที่ติดตาม ควบคุมและตรวจสอบประเมินผลในการขออนุญาตให้ใช้น้ำในทางน้ำชลประทานที่เรียกเก็บค่าชลประทาน ซึ่งจำแนกลักษณะงานออกเป็น ดังนี้

คำจำกัดความ

ทางน้ำชลประทาน หมายความว่า ทางน้ำที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามความในมาตรา 5 ว่าเป็นทางน้ำชลประทาน

มาตรา 5 เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ทางน้ำชลประทาน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

- ประเภท 1 ทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน
- ประเภท 2 ทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคม แต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย
- ประเภท 3 ทางน้ำที่สงวนไว้ใช้ในการชลประทาน
- ประเภท 4 ทางน้ำอันเป็นอุปกรณ์แก่การชลประทาน

การประกาศทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา 5 เป็นการกำหนดแนวเขตหรือขอบเขตของทางน้ำชลประทาน ตามภารกิจของกรมชลประทาน เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำ หรือเพื่อการกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่งและระบายน้ำ หรือการแบ่งน้ำให้กับการเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข การอุตสาหกรรม และการป้องกันความเสียหายแก่การเพาะปลูกอันเกิดจากน้ำรวมถึงการคมนาคม ทางน้ำ ทางน้ำที่ขอออกประกาศนั้นมีทั้งทางน้ำที่กรมชลประทานใช้ประโยชน์ซึ่งเป็นทางน้ำธรรมชาติ และทางน้ำที่กรมชลประทานสร้างขึ้น โดยออกเป็นประกาศกระทรวงเกษตร

และสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 ซึ่งเป็นกฎหมายรองรับในการควบคุมดูแล

มาตรา 8 รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกเก็บค่าชลประทานจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินในเขตการชลประทานหรือจากผู้ใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานไม่ว่าผู้ใช้น้ำจะอยู่ในหรือนอกเขตชลประทาน โดยออกเป็นกฎกระทรวงกำหนด

1. ทางน้ำชลประทานแต่ละสาย หรือแต่ละเขตที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานโดยแสดงแผนที่แนวเขต
2. เขตและท้องที่ซึ่งเป็นเขตชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน โดยแสดงแผนที่แนวเขต
3. อัตราค่าชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินในเขตชลประทานหรือจากผู้ใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรมนอกเขตชลประทาน
4. อัตราค่าชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้น้ำเพื่อกิจการ โรงงาน การประปา หรือกิจการอื่นในหรือนอกเขตชลประทาน
5. หลักเกณฑ์ระเบียบ และวิธีการในการจัดเก็บหรือชำระค่าชลประทานตลอดจนการยกเว้น ลดหย่อน

อัตราค่าชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินในเขตชลประทาน หรือจากผู้ใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรมนอกเขตชลประทาน ให้เรียกเก็บได้ไม่เกินไร่ละห้าบาทต่อปี

อัตราค่าชลประทานสำหรับการใช้น้ำเพื่อกิจการ โรงงาน การประปา หรือกิจการอื่น ให้เรียกเก็บได้ไม่เกินลูกบาศก์เมตรละห้าสิบบาท

การออกกฎกระทรวงทางน้ำชลประทานตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 เพื่อเรียกเก็บค่าชลประทานเป็นการกำหนดขอบเขตแนวเขตของทางน้ำชลประทานที่ประกาศเป็นทางน้ำชลประทานตามมาตรา 5 แล้ว โดยแสดงเป็นแผนที่แนวเขตของทางน้ำ / อ่างเก็บน้ำที่ชัดเจนเพื่อจะกำหนดเป็นเขตจัดเก็บค่าชลประทาน ตามอัตราค่าชลประทานที่กฎหมายกำหนด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการประกาศทางน้ำชลประทานและขออนอกกฎกระทรวงฯ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้

- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ในกรณีขออนอกกฎกระทรวงฯ ตามมาตรา 8
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในกรณีขออนอกกฎกระทรวงฯ ตามมาตรา 8
- สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- โครงการชลประทาน/โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา มีหน้าที่สำรวจทางน้ำชลประทานที่อยู่ในความดูแล มีความเหมาะสม มีน้ำสมบูรณ์พอ เพื่อขอประกาศเป็นทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา 5 ผ่านสำนักชลประทานเพื่อเสนอฝ่ายผลประโยชน์และเงินกองทุน
- ฝ่ายผลประโยชน์และเงินกองทุน กองการเงินและบัญชี มีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบ และให้คำแนะนำการขอประกาศทางน้ำชลประทาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของโครงการฯ และสำนักชลประทานต่างๆ
- กลุ่มงานกฎหมาย กองกฎหมายและที่ดิน พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เพื่อให้เกิดผลบังคับใช้ตามกฎหมาย

กฎหมาย / กฎ / ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485
- พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518
- กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545
- กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549
- กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2549

- คำสั่งกรมชลประทาน ที่ ข.110/2547 เรื่อง ระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการชลประทาน
- แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการชลประทาน ว่าด้วยการดำเนินงานเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการชลประทาน พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 30 มกราคม 2547 ครั้งที่ 1/2548 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2548
- สำนักกฎกระทรวง ฉบับที่ 42 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485

ขั้นตอนในการดำเนินการ

การประกาศทางน้ำชลประทานตาม มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 เป็นการรวบรวมทางน้ำที่กรมชลประทานดูแล ประกาศเป็นทางน้ำชลประทาน โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้

โครงการชลประทาน/โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา มีหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำรายละเอียดทางน้ำพร้อมแผนที่แนบท้าย (เฉพาะอ่างเก็บน้ำ)
2. เสนอสำนักรชลประทาน เพื่อนำเสนอกรมชลประทาน โดยผ่านฝ่ายผลประโยชน์และเงินกองทุน

ฝ่ายผลประโยชน์และเงินกองทุน กองการเงินและบัญชี มีหน้าที่ ดังนี้

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการขออนุญาตประกาศทางน้ำชลประทาน
2. ตรวจสอบ / แก้ไข แผนที่แนบท้ายประกาศ โดยเปรียบเทียบกับแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร เพื่อให้สอดคล้องกับการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
3. ตรวจสอบความถูกต้องในรายละเอียดแผนที่แนบท้าย เช่น การแสดงแนวเขต ตำบล อำเภอ จังหวัด จุดที่ตั้งของหมู่บ้าน ที่ทำการ ชื่อถนน ชื่อหมู่บ้าน ชื่อตำบล ชื่อกิ่งอำเภอ ชื่ออำเภอ ชื่อจังหวัด ให้เป็นปัจจุบันตามทำเนียบท้องที่ของกรมการปกครอง
4. จัดทำบัญชีรายละเอียดทางน้ำในรูปแบบฟอร์มตามที่กระทรวงเกษตร
5. จัดทำหนังสือเสนอกลุ่มงานกฎหมาย เพื่อตรวจสอบและพิจารณาด้านกฎหมาย

6. จัดทำฐานข้อมูลรวบรวมรายละเอียดของทางน้ำชลประทานที่ประกาศเป็นทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา 5 แล้ว โดยจัดเป็นฐานข้อมูลแยกแต่ละสำนัก/โครงการ

กลุ่มงานกฎหมาย กองกฎหมายและที่ดิน มีหน้าที่ ดังนี้

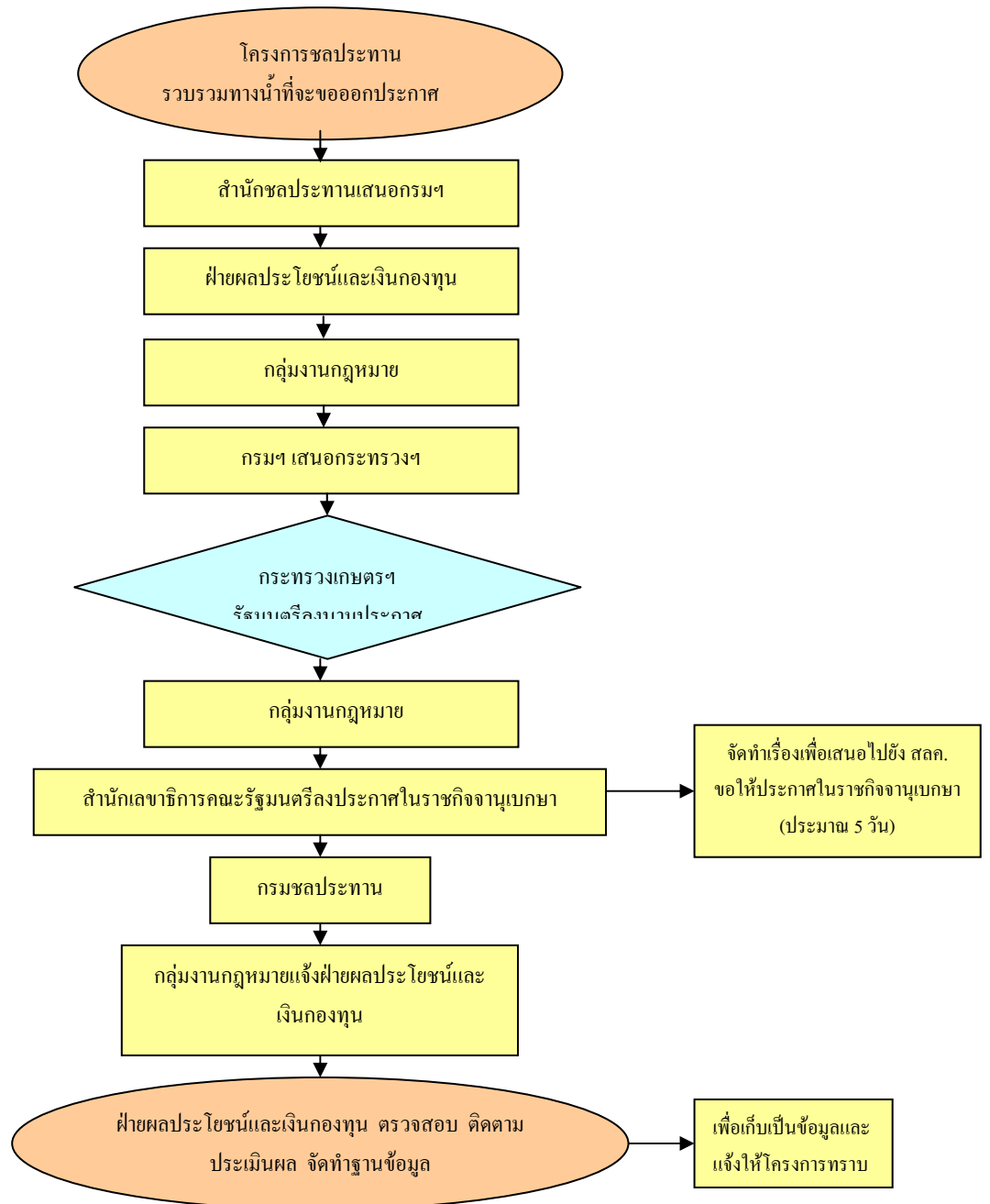
1. ตรวจสอบความถูกต้องของชื่อหมู่บ้าน ชื่อตำบล ชื่อกิ่งอำเภอ ชื่ออำเภอ ชื่อจังหวัด ให้เป็นปัจจุบันตามทำเนียบท้องที่ของกรมการปกครอง
2. พิจารณาข้อกฎหมายให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485
3. ดำเนินการเสนอกรมฯ ลงนามรับรองแผนที่ก่อนที่จะเสนอกระทรวงฯ เพื่อประกาศเป็นทางน้ำชลประทาน
(เมื่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ พิจารณาลงนามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดทางน้ำชลประทานตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 แจ้งกรมชลประทาน)
4. ดำเนินการแจ้งต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ลงประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในราชกิจจานุเบกษา
(สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งกรมชลประทานรับทราบ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เพื่อกลุ่มงานกฎหมายดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง)
5. กลุ่มงานกฎหมายแจ้งให้ฝ่ายผลประโยชน์ฯ ทราบเพื่อจัดทำฐานข้อมูลและดำเนินการ แจ้งสำนักชลประทาน/โครงการฯ ทราบ เก็บเป็นข้อมูลและดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

เอกสารประกอบในการดำเนินการประกาศทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา 5

- บัญชีรายละเอียดทางน้ำตามสภาพปัจจุบัน
- แผนที่แนบท้าย(เฉพาะอ่างเก็บน้ำ)
- สำเนาแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ของกรมแผนที่ทหาร แสดงจุดที่ตั้งทางน้ำ/อ่างเก็บน้ำ และบริเวณโดยรอบเพื่อให้เห็นจุดยึดโยง เช่น ถนน บ้าน เป็นต้น พร้อมแสดงแนวเขต ตำบล อำเภอ จังหวัด

- บันทึกโครงการฯ เสนอผ่านสำนักชลประทาน บอกจำนวนทางน้ำพร้อมชี้แจงเหตุผลในการขอประกาศทางน้ำชลประทาน

**ขั้นตอนการดำเนินการออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กำหนดทางน้ำชลประทาน ตามความในมาตรา 5
แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485**

หมายเหตุ

- แผนที่ที่แนบเสนอมา ใช้เฉพาะประเภทอ่างเก็บน้ำ
- ระยะเวลาในการดำเนินการขึ้นอยู่กับจำนวนทางน้ำที่ขอออกประกาศ และความยากง่ายในการตรวจสอบ